

VI Сесія Верховної Ради Української РСР першого скликання

Про утворення Народного Комісаріату Оборони і Народного Комісаріату Закордонних справ УРСР

Доповідь Голови Президії Верховної Ради Української РСР тов. ГРЕЧУХИ М. Долинському

Товариши депутати!

Х сесія Верховної Ради Союзу Радянських Соціалістичних Республік на доповіді В. М. Молотова «Про перетворення Народного Комісаріату Оборони і Народного Комісаріату Закордонних Справ з загальносоюзних військових формувань союзних республік і про підтвердження в зв'язку з цим Народного Комісаріату Оборони з загальносоюзного в союзно-республіканський Народний Комісаріат» та закон «Про надання союзним республікам повноважень в галузі зовнішніх зносин і про перетворення в зв'язку з цим Народного Комісаріату Закордонних Справ з загальносоюзного в союзно-республіканський Народний Комісаріат».

Відповідно до цих законів перед Верховою Радою Української РСР поставлено питання про утворення в Українській РСР двох союзно-республіканських Наркоматів — Наркомату Оборони і Наркомату Закордонних Справ.

Товариши депутати! Рішенням вищого органу влади союзної держави про утворення військових формувань союзних республік і про надання союзним республікам повноважень в галузі зовнішніх зносин не є звичайним актом перетворення цих двох Наркоматів з загальносоюзних в союзно-республіканські Наркомати, а масовим важливим історичним і міжнародним значенням як новий конституційний акт, що знаменує нову блискучу перемогу ленінсько-сталінської національної політики, як новий морально-політичний удар

по найлютішому ворогу людства — німецькому фашизму. Ці важливі державні акти, головне тепер, в умовах великої Вітчизняної війни, в умовах надзвичайного напруження сил радянських народів, можливі лише в наслідок загального політичного економічного і культурного зросту союзних республік, їх національного розвитку в Союзі Радянських Соціалістичних Республік.

Ці важливі державні акти обумовлені зростом могутності державного устрою, Радянського Союзу, силою морально-політичної єдності радянських народів, згуртованостю наших народів навколо свого радянського ураду, більшовицької партії, навколо свого любимого вождя і полководця великого Сталіна.

Цю силу і могутність нашої соціалістичної держави зараз повністю відчули всі — і приятелі, і вороги наші.

Нападаючи на нас, гітлерівці розраховували на військову і економічну слабість СРСР, розраховували на несталисть радянського ладу, на розбрат між робітниками і колгоспниками, розраховували на національну ворожнечу серед народів багатонаціональної радянської країни.

Та дуже вони глибоко помилились.

Наш радянський народ, його Червона Армія під мудрим керівництвом великого Сталіна не тільки устоїла проти шаленого натиску всіх об'єднаних збройних сил фашистської Німеччини та ІІ власалі, а й завдала ворогові такого дошкільного удару, після якого він уже ніколи не підвідеться.

Про утворення союзно-республіканського Наркомату Оборони УРСР

Товариши депутати! В Червоній Армії і до цього часу існували національні формування.

На початку 1918 року були утворені військові формування і в УРСР.

Але ж для всіх нас зрозуміло, що в той час, коли на нашу молоду, ще не змінілу радянську республіку зі всіх боків насидали іноземні інтервенти з своєю могутністю технікою, з регулярним військом, за чолів якого стояли досвідчені командири, нам, у яких ще не було ні техніки, ні командного складу, важко було витримати такий сильний натиск з боку інтервентів.

Та й взагалі історія воєн показала, що не тільки наша молода Українська Радянська Республіка, але ж і будь-яка інша республіка, мала чи не віть і середня держава, не змогла б встояти проти такої агресії імперіалістичних хижаків, які тоді з усіх боків насідали на нашу Україну.

«...В обставинах капіталістичного оточення, — писав товарищ Сталін ще в лютому 1921 року, — ні одна радянська республіка, взята окремо, не може вважати себе забезпеченою від економічного виснаження і військового розгрому з боку світового імперіалізму». Про це всім добре відомо і особливо тепер.

Сучасна війна показала, що північна Франція, і та стала жертвою фашистської Німеччини лише тому, що тримала себе ізольовано від союзників.

Ось чому національні військові формування, які існували в нашій республіці, ще не мали тоді достатньо підготовленого груту для свого розвитку.

Українським націоналістам теж відомо, що для того, щоб мала чи середня по своїх розмірах держава могла зберегтися як держава, її так чи інакше необхідно вступити в союз з сусідньою великою державою, за допомогою якої вони могли б відбити натиск ворога і зберегти своє існування. Але ж цим запроданцям не заважає репетувати за самостійну Україну і в той же час торгувати душою і тілом українського народу.

Українські націоналісти давно, за допомогою якої вони могли б відбити натиск ворога і зберегти своє існування. Але ж цим запроданцям не заважає репетувати за самостійну Україну і в той же час торгувати душою і тілом українського народу.

Українські націоналісти давно запродали Україну ім'ям, в надії на те, щоб кістками нашого народу прокласти собі шлях до влади і разом з німцями катувати наш народ, грабувати його добро.

Так ці запроданці зробили в 1918 році, запродавши німцям нашу рідну Україну. Так вони намагалися зробити і тепер, в цю світову війну. Для того, щоб ще раз показати народові справжнє лицо цих українських гітлерівців, я дозволю собі візвести лише один уривок з промови відомого українського ката, так званого ясновельможного пана гетьмана Павла Скоропадського, яку він проголосив в Бердіні на збориші своїх

жавою, за допомогою якої вони могли б відбити натиск ворога і зберегти своє існування. Але ж цим запроданцям не заважає репетувати за самостійну Україну і в той же час торгувати душою і тілом українського народу.

Українські націоналісти давно запродали Україну ім'ям, в надії на те, щоб кістками нашого народу прокласти собі шлях до влади і разом з німцями катувати наш народ, грабувати його добро.

Так ці запроданці зробили в 1918 році, запродавши німцям нашу рідну Україну. Так вони намагалися зробити і тепер, в цю світову війну. Для того, щоб ще раз показати народові справжнє лицо цих українських гітлерівців, я дозволю собі візвести лише один уривок з промови відомого українського ката, так званого ясновельможного пана гетьмана Павла Скоропадського, яку він проголосив в Бердіні на збориші своїх

бердінських посілак в 1942 році. Він каже: «Ми знаємо, рівніцтвом КП(б)У

що та допомога, яку нам дає наші союзники — німці, над півтораста тисяч

водоївів, які вони не були відомі, адже всякий розуміє, що якби німці не були

до вас прихильні, не будуть вони нести величезної жертви

і матеріальної, що значно

змініше, своїми людьми, коли

вони не одержать за це великих благ для свого народу, а

це блага, пропорційно до їх

допомоги нам, повинен буде,

по здісленні свого звільнення

від більшовиків, оплатити їм

в значній мірі український народ».

Ось вам справжнє лицо

справжніх катів українського

народу, які, байкаючи про

самостійну Україну, пропові

дуючи себе рятівниками ук

раїнського народу, торгують

душою і тілом українського

народу. Ось вам справжнє лицо

українських гітлерівців — Скоропадського, Бандери, Мельника, Бульби, які за допомо

гою німців та через свої

унівірситети — УЦА та УНРА

по трупах українського насе

лення хотять дорватись до

власніх народів, але вони

змінення нашої ф

Армії, як захистниці

нашої опори нашої великої

Комісаріатів. Та й на

Українська Радянська

Армія, як і всі союзни

Український наро

додів ве

дівництво ч

Українська Академі

віросла в одну з

найважливі

Українська Радянсь

ї армії в с

VI Сесія Верховної Ради Української РСР першого скликання

творення Народного Комісаріату Оборони і Народного Комісаріату Закордонних Справ УРСР

ідь Голови Президії Верховної Ради Української РСР тов. ГРЕЧУХИ М. С.

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Сталіна від золю і независимості Батьківщини. Червоної Армії проти ворога боявся і горді народи Радянської і весь цивільний народ.

Я не люблються Червоної армії виступила один проти інших сил фашиністів та інзі на нашу землю зушила похід, а я захід, завдаючи і непо-

ї не пишумію, коли єрічній бійшу столицю ворогові не відібрали, врагуваючи гоневозів, Грузію і з і вирвала оточення

у народові, за собі весь нападу, вітися Червоної визволила неболі три землі, а прилучася до Радянської держави, які на своїх бойових прапорах понесуть у віки славу про сталінську дружбу народів, про нашу велику соціалістичну державу.

Я беру на себе відповідальність від імені українського народу запевнити братні союзнику республіки, наш союзний уряд, нашого вождя і мудрого полководця великого Сталіна, що українське червоне військо, виховане в дусі славних традицій наших предків запорожців, в дусі славних традицій героїв Вітчизни війни, буде вірою, могутньою і надією опорою нашої Червоної Армії. (Бурхливі оплески).

А якщо треба буде стати і на захист своєї Батьківщини, то навряд чи після того вже знайдеться охочі сперечатися, де повинні пролягти справжні кордони нашої радянської землі. І

Бійці і офіцери червоного українського війська показують, як уміють битися за честь і незалежність своєї Батьківщини нащадки славних українських богатирів Богдана Хмельницького, Данила Галицького, Максима Кривоноса, Миколи Шорса. (Бурхливі оплески).

творення Наркомату Закордонних Справ УРСР

На Українській республіці Комісаріату прав. Але в СРСР. Радянська Україна не могла сама в повній мірі відстоювати свої права на міжнародній арені і примушена була дуже часто просити Народний Комісаріат Закордонних Справ РРФСР прийняти на себе повноваження від Української РСР, по зовнішніх зносинах з іноземними державами.

От чому братню допомогу великого російського народу, яку нам подав у ці гріз-

ві і тяжкі для нас дні, беручи під захист Радянську Україну, український народ згадує з винятковою подякою.

З утворенням СРСР і Союзного Народного Комісаріату Закордонних Справ Радянська Україна передала свої права на зовнішні зносини з іноземними державами Народному Комісаріатові Закордонних Справ СРСР, в руках якого до цього часу були зосереджені права всіх союзних республік щодо зовнішніх зносин з іноземними державами.

Тепер у зв'язку з зростаючим політичним, економічним і культурним значенням Української РСР природно ростуть різноманітні культурні і господарські потреби, які не можуть бути в повній мірі охоплені загальносоюзним представництвом за кордоном, а можуть бути задоволені шляхом встановлення безпосередніх відносин Радянської України з іноземними державами.

Надання прав союзним республікам установлювати безпосередні зв'язки з іноземними державами значно збільшує також і відповідальність союзних республік у справі поширення міжнародних зв'язків і співдружби Союзу РСР з іншими державами, а це особливо важливо не тільки тепер, в умовах світової війни, а і в післявоєнний період особливо.

Географічне положення Радянської України і особливо її економічне значення потребують від нашого уряду повсякденної уваги і виняткової пильності не тільки у відношенні безпосередньо межуючих з нами Польщі і Румунії, але й у відношенні інших агресивних держав, в яких Радянська Україна завжди викликала і викликає відповідні апетити.

Згадуючи Польщу, я, звичайно, не маю на увазі польський народ, до якого у нас нема і не може бути ніяких домагань, крім щирої і заслуженої відносини на основі повної взаємної поваги і взаємної дружби в боротьбі проти загального ворога людства—гітлерівської Німеччини. Наш народ бажає бачити Польщу зовсім не як васала будької агресивної держави, а як вільну, міцну і незалежну державу, що під

ї прaporом польський народ знайшов би собі щастя, спокій і мирну творчу працю.

Я дозволяю собі так висловитися на адресу так званого польського уряду і його реакційно-імперіалістичного зграї, що знаходитьться в польській еміграції, які претендують на керівництво польською державою, а по суті або ж не знають, або ж просто фальшують політику і географію, а щодо історії, то вони очеви-

дячки, зовсім забули II. Тільки зоологічна наявність польських реакціонерів, що сидять у Лондоні, до Радянського Союзу штовхає їх на те, щоб посварити народ Радянської України з народом Польщі, що звичайно, на руку не польському народові, який страждає у фашистській неволі і ждає свого визволення, а на руку найлютішому ворогові всіх владівничих народів світу — німецьким загарбникам.

Я вважаю, що кожний школляр, який хоч трохи розбирається в географії, і той нікож не скаже, що найближчий шлях до визволення з фашистського полону Польщі лежить з СРСР через Близький Схід, а польські будівничі невігласи вибрали саме цей шлях визволення Польщі.

Ік бачите, не дивно, що пані-лахи так безбожно ілюструють і кордони польських земель, доводчи, що прадавні українські землі, своє часу загарбані польською шляхтою, є, мовляв, польські землі, а Українське населення цих земель, що його в свій час жорстоко експлуатувала панська Польща, хоче і надалі бути рабами польських панів.

Як видно, польська реакційно-імперіалістична зграя, яка претендує на владу в Польщі, зовсім не зацікавлена тим, щоб у спільній боротьбі разом з демократичними країнами світу якнайшорше перемогти гітлерівську Німеччину і визволити польський народ спід ярма фашистських загарбників, бо всю свою увагу вона спрямовує до того, щоб скористатися війною і заграбати споконвічні українські землі, уярмити населення західних областей Радянської України, знищити там українську національну культуру, стати визискувачами населення західно-українських земель.

Ось чому нам треба дуже пильно стежити за цими ворожими махінаціями і якомога більше кріпити зв'язки з дружніми нам народами. Товариши депутати! В союзі братніх народів Радянська Україна виросла в могутнію індустриально-колгоспну республіку з новими могутніми фабриками і заводами, з великими і чудовими містами і селами.

Досить сказати, що валова продукція важкої промисловості УРСР збільшилась в порівнянні з 1913 роком в 10,5 раза, продукція металообробної промисловості — в 34 рази, виробництво електроенергії — в 24 рази.

Видобуток кам'яного вугілля на Україні перед війною був рівний видобутку вугілля Франції і Польщі разом взятих і поєднав четверте місце в світі.

По витону чавуну Україна

займала третє місце в світі. Тільки одна Сталінська область Радянської України давала країні чавуну 4.676 тис. тонн, що перебільшувало в півтора рази витон чавуну в Японії, Бельгії і в п'ять разів — витон чавуну в Італії.

По виробництву сталі Сталінська область майже вдвічі перевищувала рівень витону сталі Бельгії, Італії і втрічі перевищувала продукцію сталі Польщі.

Тільки одних вищих учбових закладів на Україні було 166 в яких навчалося більше ніж 127.000 студентів.

Тепер, коли в наслідок все-світньо-історичних перемог, здобутих народами Радянського Союзу під керівництвом великої партії Леніна — Сталіна, Радянський Союз завоював собі право і повагу серед іноземних держав, коли політичне, економічне і культурне значення союзних республік в наслідок правильної ленінсько-сталінської національної політики зросло і зміцніло, — тепер і Українська Радянська Держава зовсім по іншому буде виглядати на міжнародній арені.

Міжнародні зв'язки СРСР, не зважаючи на специфічні труднощі воєнного часу, змінюються і поширюються.

Радянському урядові вдалось під час другої світової війни встановити дружні і союзні відносини з Велико-Британією.

У розпал світової війни створена міцна антигітлерівська каоліція, на чолі з трьома сильними країнами світу — Радянським Союзом, Велико-Британією і Сполученими Штатами Америки.

Укладено радянсько-чехословакський договір, який поклав основи для співробітництва великих і малих демократичних країн проти загального ворога не тільки під час війни, але й після війни в ім'я збереження миру. Нарешті, рішення Московської і Тегеранської конференції також відігравали виняткову велику роль у розвитку і зміцненні антигітлерівської каоліції.

Все це свідчить про значення зрості могутності і авторитету Радянського Союзу в очах всіх демократичних країн світу.

Однак, поряд з цими величними міжнародними питаннями, які потребують безпосередньої участі радянського уряду, з специфічною господарською і культурною потребою союзних республік, які в інтересах загальної справи щодо поширення міжнародних зв'язків і зміцнення співробітництва СРСР з іншими державами, впливні можуть бути задоволені шляхом безпосередніх зносин союзної республіки з тою чи іншою іноземною державою.

(Закінчення на 4-й сторінці).

